

Ny vandplanlægning i Danmark

Arbejdsprogram, tidsplan og høringsproces

**Ny vandplanlægning i Danmark
Udgivet af Miljøministeriet og Amterne i Danmark
ISBN 87-7279-756-8**

Hæftet findes i PDF-udgave på www.mst.dk

**Bemærkninger til arbejdsprogrammet i denne pjece kan sendes til:
vandplan@mst.dk eller til Miljøstyrelsen, Strandgade 29, 1401 København K.
Bemærkningerne skal være fremme senest den 20. juni 2007.**

Forord

Danmark og de øvrige EU-medlemslande vedtog i 2000 det såkaldte vandrammedirektiv. Direktivet har som sit overordnede mål, at alt vand skal have "god tilstand" i år 2015. Derfor skal Danmark og de andre EU-lande gennemføre en målrettet vandplanlægning for grundvand, vandløb, søer og den kystnære del af havet.

Målet om "god tilstand" betyder, at vandløbene, søerne og den kystnære del af havet skal rumme gode livsbetingelser for dyr og planter. Menneskelige påvirkninger må kun føre til mindre afvigelser i forhold til, hvad man kunne finde ved uberørte forhold. For grundvand betyder det, at vandindvindingen på længere sigt ikke må overstige grundvandsdannelsen, og at grundvandet skal have en god kemisk kvalitet.

Denne pjece skal ses som et slags "forhåndsvarsel" om, hvad der kommer til at ske. I pjecen orienterer Miljøministeriet og amterne, der er vanddistriktsmyndighed frem til 1. januar 2007, om det kommende arbejde. Du kan i den forbindelse læse, hvornår du vil blive indbudt til at komme med bidrag.

I Danmark vil arbejdet med opfyldelsen af vandrammedirektivets krav helt naturligt bygge videre på den store vandmiljøindsats, som vi har gennemført siden midten af 80'erne. Miljøtilstanden i vores vandområder bliver løbende forbedret, blandt andet fordi vi har gennemført tre vandmiljøplaner, og fordi amterne gennem mange år har arbejdet for at realisere regionplanernes målsætninger for vandområderne.

Arbejdet for opfyldelsen af direktivets krav vil ligeledes ske med den størst mulige koordinering til arbejdet med beskyttelsen af Danmarks særligt beskyttede naturområder – Natura 2000-områderne. Dette arbejde beskrives nærmere i pjecen: "Ny naturplanlægning i Natura 2000-områder i Danmark."

Vandrammedirektivets bestemmelser er overført til dansk lovgivning med miljømålsloven. Miljømålsloven beskriver den arbejds- og planlægningsproces, som skal gennemføres for at nå målet om "god tilstand" i både overfladevand og grundvand. Der er tale om en proces, hvor offentligheden – af flere omgange – inviteres til at bidrage med forslag og kommentarer.

Jeg håber, at denne pjece om den nye vandplanlægning i Danmark vil blive startskuddet til en aktiv og gavnlig dialog mellem myndighederne, interesseorganisationer og private om, hvordan vi i fællesskab kan nå de fastsatte mål for de danske vandområder.

Miljøminister
Connie Hedegaard

Vandplanlægningens overordnede mål: God tilstand i år 2015

EU's vandrammedirektiv, der er gennemført i dansk lovgivning med miljømålsloven, fastsætter en række konkrete miljømål:

- Foringelser af overfladevandet og grundvandets tilstand skal forebygges. Hvor tilstanden allerede er forringet, skal der foretages forbedringer.
- Vandøkosystemernes tilstand skal forbedres. Det generelle mål er, at alle vandforekomster senest i december 2015 skal have opnået mindst "god tilstand", dog med mulighed for at anvende undtagelsesbestemmelser, jf. nedenfor.
- Visse overfladevandområder, der har undergået væsentlige fysiske forandringer, fx havne, kan under særlige omstændigheder udpeges som "stærkt modificerede". Miljømålet for sådanne vandområder er et "godt økologisk potentiale".
- Indsatsen mod forurening skal styrkes. Udledningen, emissioner og tab af farlige stoffer skal standses eller udfases efter reglerne i ny EU-lovgivning.
- Enhver væsentlig og vedvarende opadgående tendens i koncentrationen af et hvilket som helst forurenende stof i grundvandet skal vendes.
- En bæredygtig vandanvendelse baseret på langsigtet beskyttelse af de tilgængelige vandressurser skal fremmes.

I EU regi arbejdes der i øjeblikket med at sikre sammenlignelighed af miljømål på tværs af landegrænserne. Dette arbejde forventes afsluttet i 2. halvår af 2007.

Mulige fravigelser

Fristen – 2015 - for opfyldelsen af vandrammedirektivets og miljømålslovens miljømål kan fraviges under særlige omstændigheder.

Hvis et konkret vandløb, en sø, et kystnært havområde eller en grundvandsforekomst er så påvirket af menneskelige aktiviteter, at det vil være uoverkommeligt eller uforholdsmæssigt dyrt at opfylde miljømålene, skal det på det konkrete grundlag overvejes, om der er særlige omstændigheder der gør, at der kan fastsættes mindre strenge mål for de pågældende områder. Der pågår drøftelser i EU regi om anvendelsen af mindre strenge miljømål.

Fristen for opnåelse af miljømålene kan fx under særlige omstændigheder udsættes i op til 12 år. Også for denne undtagelse arbejdes der i EU regi med en afgrænsning af anvendelsen.

Ved godt økologisk potentiale forstås, at der accepteres svage ændringer i værdierne for de relevante biologiske kvalitets-elementer i forhold til, hvad der maksimalt ville kunne opnås i det pågældende vandområde med den aktuelle ændrede menneskeskabte fysiske udformning.

De nye vandplaner og inddragelsen af offentligheden

Det helt centrale "instrument" til at nå miljømålene for vandløbene, søerne, kystvandene og grundvandet er vandplanen.

Med miljømålsloven opdeles Danmark fra 1. januar 2007 i 4 vanddistrikter. For hvert af disse distrikter skal der nu udarbejdes og vedtages en vandplan med tilhørende indsatsprogram.

De første danske vandplaner skal foreligge endeligt vedtaget den 22. december 2009. Vandplanerne udarbejdes af Miljøministeriets 7 decentrale miljøcentre.

Vandplanen skal omfatte en periode på 6 år.

Vandplanlægningen består af følgende elementer:

1. Udarbejdelse af en basisanalyse.
2. Udpegning af særlige beskyttelsesområder.
3. Offentliggørelse af et arbejdsprogram for tilvejebringelse af vandplanen med tilhørende tidsplan og en redegørelse for høringsprocessen.
4. Indkaldelse af forslag og ideer fra andre myndigheder, organisationer og private med 6 måneders høringsfrist.
5. Udarbejdelse af en oversigt over væsentlige vandforvaltningsmæssige opgaver, som skal løses. Oversigten sendes i offentlig høring i 6 måneder.
6. Udarbejdelse af udkast til vandplan med tilhørende indsatsprogram og udsendelse af forslaget i offentlig høring i 6 måneder.
7. Udarbejdelse og vedtagelse af de endelige vandplaner med indsatsprogrammer.

Efter vedtagelsen af vandplanen udarbejder hver kommune en handleplan for, hvordan kommunen vil realisere vandplanen og indsatsprogrammet inden for kommunens geografiske område på land og den kystnære del af vanddistriktet.

Natura 2000-planer

Sideløbende med vandplanerne har vi i Danmark besluttet, at der også skal udarbejdes 6-årige planer for de såkaldte Natura 2000-områder. Natura 2000-planlægningen og vandplanlægningen skal koordineres i størst muligt omfang.

Natura 2000-planerne og arbejdsprocessen med offentlige høringer herom er nærmere beskrevet i pjecen: "Ny naturplanlægning i Natura 2000-områder i Danmark". Natura 2000-pjecen offentliggøres parallelt med denne pjeces om vandplanlægningen.

Miljøministeriets 7 decentrale centre ligger i Roskilde, Nykøbing Falster, Odense, Ribe, Århus, Ålborg og Ringkøbing.

Så langt er vi nu

Basisanalyser og udpegning af særlige beskyttelsesområder

Basisanalyserne er et af de bærende elementer i vandplanlægningen. De kommende vandplaner og indsatsprogrammer, der skal udarbejdes for at nå miljømålene, vil – udover at være baseret på overvågning - hovedsagelig blive baseret på den information, som er blevet tilvejebragt med basisanalysen.

I Danmark har vi opdelt basisanalysen i to dele, hvoraf den første del er rapporteret til EU-kommissionen i september 2005, mens den anden del blev rapporteret juli i 2006.

Basisanalyserne er udarbejdet af amterne, som i første del har foretaget en kortlægning af vandforekomsterne og af de kilder, der påvirker dem, mens der i den anden del foretages en vurdering af risikoen for, at vandforekomsterne ikke vil kunne opnå de gældende regionplaners målsætninger inden 2015.

Du finder basisanalyserne, rapportering til EU m.m. på:
www.mst.dk/Vand/Vandrammedirektivet/Basisanalysen/

Udpegningen af de særlige beskyttelsesområder er i denne første planperiode dels sket i amternes regionplaner, dels i basisanalyserne. De særlige beskyttelsesområder er områder udpeget som drikkevandsforekomster, områder udpeget som skaldyrvande, områder udpeget som badeområder, næringsstoffølsomme områder og relevante internationale naturbeskyttelsesområder.

Arbejdsprogram, tidsplan og høringsproces

Vandrammedirektivets og miljømålslovens krav om offentliggørelse af et arbejdsprogram med tidsplan og redegørelse for høringsprocessen opfyldes med offentliggørelsen af denne pjece. Eventuelle bemærkninger til arbejdsprogrammet kan sendes til: vandplan@mst.dk eller til Miljøstyrelsen, Strandgade 29, 1401 København K.

Bemærkningerne skal være fremme senest den 20. juni 2007.

Amterne blev i miljømålsloven fra 2003 udpeget som vanddistriktsmyndigheder, der både skulle udarbejde basisanalyserne og efterfølgende også vandplanerne. Med kommunalreformen og amternes nedlæggelse er det pr. 1. januar 2007 miljøministeren, der er vanddistriktsmyndighed, og antallet af vanddistrikter er reduceret fra 13 til 4.

Næste skridt

Idefasen og oversigt over væsentlige vandforvaltningsmæssige opgaver

Med kommunalreformen nedlægges amterne, og miljømålsloven blev som følge heraf ændret i 2005. Folketinget besluttede i den forbindelse, at vandplanlægningen skal indledes med en idefase.

Med idefasen lægges der op til en bred inddragelse af offentligheden – på samme måde som offentligheden hidtil har været indbudt til at bidrage til amternes regionplanlægning.

Idefasen er udtryk for et politisk ønske om, at kommunerne, de 5 nye regioner, borgerne og interesseorganisationer får mulighed for at komme med indspil til den statslige vandplanlægning så tidligt i processen som muligt.

Det er Miljøministeriets decentrale miljøcentre, der står for gennemførelsen af idefasen. Idefasen indledes senest den 22. juni 2007 og varer i 6 måneder.

Som startskud til debatten offentliggør centrene inspirationsmateriale om den kommende vandplanlægning og indkalder forslag og ideer. Som bilag for vandplanlægning til materialet vil man også finde arbejdsprogrammet og tidsplanen for vandplanlægningen samt et resume af amternes basisanalyser.

Samtidig offentliggøres en oversigt over væsentlige vandforvaltningsmæssige opgaver. I oversigten identificeres de søer, vandløb, kystvande og grundvandsforekomster, hvor der formodentlig er et særligt behov for at iværksætte initiativer til forbedring af miljøtilstanden. Der vil først og fremmest være tale om de vandområder, hvor amterne i deres basisanalyser har vurderet, at miljømålet om god tilstand ikke vil kunne nås i 2015.

Oversigten vil herudover bygge på overvågningsresultater, regionplanerne, vandressourceplanlægningen og de kommunale vandforsynings- og spildevandsplaner.

Oversigten over væsentlige vandforvaltningsmæssige opgaver må betragtes som foreløbig. Den helt konkrete fastlæggelse af indsatsbehovet afventer, at EU – i løbet af 2007 – udmelder målene, der bl.a. definerer "god tilstand".

Forslag til de første vandplaner

Forslag til de første vandplaner for Danmarks 4 vanddistrikter skal offentliggøres senest den 22. december 2008.

Forslagene vil herefter være fremlagt i offentlig høring i 6 måneder. Det forventes, at planerne vil blive udarbejdet således, at man kan forholde sig til problemerne i sit lokalområde.

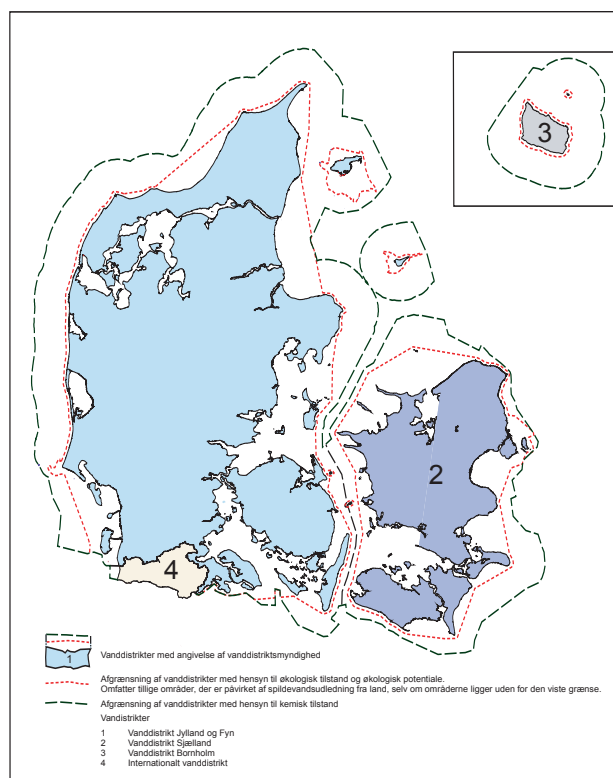
De forslag til vandplaner, der fremlægges ved udgangen af 2008, vil bl.a. bygge på de forslag, som er indkommet i forbindelse med idefasen. Der er herudover formelle krav til vandplanernes indhold. Disse krav fremgår af miljømålslovens bilag 2 ([link](#)).

Vandplanen skal bl.a. indeholde:

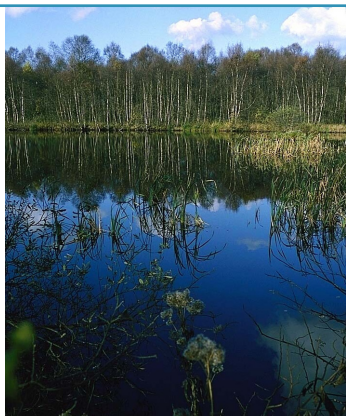
- En sammenfatning af basisanalysen.
- Oplysning om beliggenhed af de beskyttede områder.
- En udpegning af områder med særlige drikkevandsinteresser, områder med drikkevandsinteresser og områder med begrænsede drikkevandsinteresser.
- Kort over oprettede overvågningsnet.
- Kort, der viser tilstanden for overfladevand (økologisk og kemisk), grundvand (kemisk og kvantitativt) og beskyttede områder.
- Miljømål for overfladevand, grundvand og beskyttede områder.
- Et indsatsprogram for hvordan målene skal nås.
- En redegørelse for hvordan offentligheden har været inddraget i arbejdet, og hvilke resultater dette har givet, herunder ændringer i planen.

Et af de 4 vanddistrikter er "internationalt", da distriktet geografisk dækker både dansk og tysk område. Udarbejdelsen af denne vandplan skal derfor koordineres med de tyske miljømyndigheder.

Vanddistrikternes geografiske afgrænsning:

Særligt om miljømål

Vandplanen sætter mål for den tilstand, der skal nås inden udgangen af 2015 i de forskellige vandområder. Det er fx mål om det maksimale indhold af visse forurenende stoffer, mål for hvor mange alger, der må være i en sø og dermed mål for, hvor klart vandet skal være.

Miljømålene i vandplanerne fastsættes på baggrund af kvalitetskrav, som miljøministeren fastsætter i en bekendtgørelse til brug for miljøcentrenes arbejde. Bekendtgørelsen vil blive udstedt, når EU i løbet af 2007 udmelder målene (definerer "god tilstand").

Målene i vandplanerne skal være i overensstemmelse med bekendtgørelsen – og dermed EU's miljømål. Hvis målene fraviges for visse vandområder i vandplanen, skal planen suppleres med oplysninger om og begrundelser for de tilfælde, hvor der er fastsat strengere eller mindre strenge miljømål. Der skal ligeledes gives oplysninger om og begrundelser for tilfælde, hvor overfladevandområder er udpeget som kunstige eller stærkt modificerede, samt for tilfælde hvor tidsfristen for at nå miljømålene er forlænget ud over tidsfristen 2015.

Der arbejdes i øjeblikket med nærmere at definere anvendelsen af bestemmelserne om kunstige eller stærkt modificerede vandområder.

Særligt om indsatsprogrammet

Indsatsprogrammet er en integreret del af vandplanen. Programmet skal indeholde de foranstaltninger, der skal gennemføres i vanddistriktet for at nå miljømålene. I den forbindelse skal det bl.a. også oplyses, på hvilket grundlag prioriteringen af målene er foretaget.

Indsatsprogrammet skal herudover indeholde retningslinjer for de tilladelser og andre afgørelser med betydning for beskyttelsen af vand, der kan meddeles. Målet hermed er at beskytte, forbedre og restaurere alle vandforekomster, samt at beskytte og forbedre de såkaldt "kunstige og stærkt modificerede overfladevandområder".

Indsatsprogrammet skal endelig indeholde en økonomisk analyse med henblik på at vurdere den mest omkostningseffektive kombination af foranstaltninger.

Miljøministeren udsteder en bekendtgørelse med nærmere regler om indsatsprogrammets indhold.

Foranstaltninger, som er indeholdt i et indsatsprogram, skal første gang være iværksat senest den 22. december 2012.

Vandplan og den kommunale handleplan

Når der er taget stilling til de høringsvar, der er indkommet til forslagene til vandplaner for de 4 danske vanddistrikter, kan første generation af de nye vandplaner færdiggøres og offentliggøres.

Det er et krav i miljømålsloven og vandrammedirektivet at de første vandplaner skal foreligge i endelig form senest den 22. december 2009.

Kommunalbestyrelserne skal herefter udarbejde hver deres handleplan for, hvordan vandplanen og dens indsatsprogram vil blive realiseret inden for kommunens geografiske område på land og for den kystnære del af vanddistriktet.

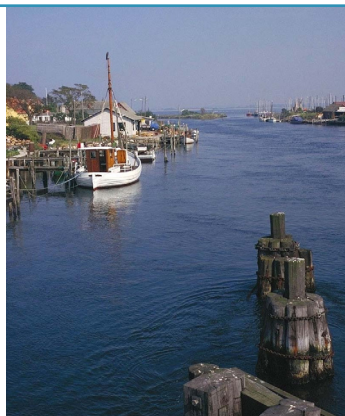
De enkelte kommuners forslag til den kommunale handleplan skal offentliggøres senest et halvt år efter vandplanens offentliggørelse. Der skal samtidig fastsættes en frist på mindst 8 uger for fremsættelse af indsigelser mod forslaget.

Kommunalbestyrelsen vedtager handleplanen endeligt senest 1 år efter vandplanens offentliggørelse. Denne frist kan dog forlænges i op til 3 måneder, hvis kommunalbestyrelsen – efter forslaget til handleplan har været i offentlig høring – foretager så omfattende ændringer af planen, at der reelt foreligger et nyt forslag til handleplan, og en ny høringsperiode derfor skal gennemføres.

Miljøministeren udsteder en bekendtgørelse med nærmere regler om handleplanens indhold.

Samlet tidsplan for arbejdet med vandplanerne

Basisanalyser	Senest 22. december 2004	
Arbejdsprogram og tidsplan for processen med udarbejdelse af vandplanerne	Offentliggøres senest 22. december 2006	Høringsfrist: 6 måneder
Idefasen indledes	Materiale offentliggøres senest 22. juni 2007	Høringsfrist: 6 måneder
Oversigt over væsentlige vandforvaltningsmæssige opgaver	Offentliggøres senest 22. juni 2007	Høringsfrist: 6 måneder
Forslag til vandplaner	Offentliggøres senest 22. december 2008	Høringsfrist: 6 måneder
Endelige vandplaner offentliggøres	Senest 22. december 2009	
Forslag til kommunale handleplaner	Offentliggøres senest 22. juni 2010	Høringsfrist: 8 uger
Endelige kommunale handleplaner	Offentliggøres senest 22. december 2010 (+ evt. 3 måneder)	
Iværksættelse af foranstaltninger i indsatsprogrammerne	Senest 22. december 2012	
Opfyldelse af miljømål	22. december 2015	
Ultimativ frist for opfyldelse af miljømål efter 2 x 6 år fristforlængelse	22. december 2027	

